

Warszawa, dnia 20 września 1952 r.

C07c 143/52

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 35074

Kl. 12 q, 22/02

Chemiczna Spółdzielnia Pracy „Okęcie”*

(Warszawa, Polska)

Sposób wytwarzania gwajakolosulfonianu potasu

Udzielono z mocą od dnia 14 czerwca 1951 r.

Gwajakolosulfonian potasu jest znanym od szeregu lat związkiem, szeroko stosowanym jako środek leczniczy przy schorzeniach dróg oddechowych. Związek ten jest dotychczas wytwarzany przeważnie przez działanie stężonym kwasem siarkowym na gwajakol i następne przeprowadzenie otrzymanego w ten sposób kwasu sulfonowego w jego sól potasową. Ponadto znany jest także sposób otrzymywania gwajakolu krystalicznego i oleistego ze smoły, uzyskiwanej z suchej destylacji drewna, poprzez gwajakolany magnezu, baru itp. Sposoby te są jednak bardzo kłopotliwe i kosztowne.

Niedogodności te usuwa sposób wytwarzania gwajakolosulfonianu potasu, stanowiący przedmiot wynalazku i polegający na wytwarzaniu go, stosując jako surowiec wyjściowy smołę, otrzymywaną przy suchej destylacji drewna z drzew iglastych a stanowiącą produkt odpadkowy przy produkcji terpentyny. Sposób ten

różni się od powyżej wspomnianego tym, że jest przeprowadzany bez wydzielania gwajakolu. W myśl wynalazku wspomnianą smołę traktuje się kwasami i alkaliami i destyluje, zbierając frakcję przechodzącą powyżej 200° C. Otrzymany olej, bez wydzielania, jak już wspomniano, gwajakolu, sulfonuje się 100 %-owym kwasem siarkowym w temperaturze do 140° C, nadmiar kwasu siarkowego zobojętnia się, z mieszaniny zaś kwasów sulfonowych, po przez frakcjonowaną krystalizacją ich soli metali ziem alkalicznych otrzymuje się czystą sól kwasu gwajakolosulfonowego, którą następnie przeprowadza się w gwajakolosulfonian potasu w sposób ogólnie znany.

Przykład. 3000 części smoły odpadkowej pozostałej przy wytwarzaniu terpentyny odwadnia się, zmydla, wykwasza i destyluje. Frakcję destylatu przechodzącą w granicach temperatur 200° — 250° C zadaje się 100 częściami 100 %-

*) Właścicielka patentu oświadczyła, że wynalazcą jest dr inż. Aleksander Wielopolski w Warszawie.

owego kwasu siarkowego, np. w temperaturze 110° C. Z powstałej mieszaniny kwasów sulfonowych jednofenoli, dwufenoli i innych homologów, oraz kwasu siarkowego, użytego w nadmiarze, usuwa się ten ostatni, np. wodorotlenkiem wapnia. Roztwór, w którym pozostają kwasy sulfonowe i sulfoniany wapnia jednofenoli (np. krezolu, kreozolu i innych) i wielofenoli, zadaje się 150 częściami węglanu baru. Kwasy sulfonowe przechodzą w sulfoniany baru, posiadające różną rozpuszczalność i drogą frakcjonowanej krystalizacji z wody wydziela się z nich gwajakolosulfonian baru, który traktowany 100 częściami węglanu potasu daje czysty gwajakolosulfonian potasu.

Zastrzeżenia patentowe

1. Sposób wytwarzania gwajakolosulfonianu potasu, znamienny tym, że jako surowiec wyjściowy stosuje się, pozostającą jako produkt odpadkowy przy produkcji terpentyny, smołę, otrzymaną przy suchej destylacji drewna z drzew iglastych, bez uprzedniego wydzielenia gwajakolu.
2. Sposób według zastrz. 1, znamienny tym, że frakcję smoły poterpentynowej, destylującą w granicach temperatur 200° — 250° C, sulfonuje się kwasem siarkowym, po czym z mieszaniny kwasów sulfonowych jedno- i wielofenoli wydziela się dowolnym sposobem czysty gwajakolosulfonian potasu.

Chemiczna Spółdzielnia Pracy
„Okęcie”
Zastępca: Kolegium Rzeczników Patentowych